

ÎNCHEIERE

26 iulie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
judecători

Aliona Miron
Mariana Pitic
Ion Malanciuc

examinând cererea depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Avia Invest” cu privire la strămutarea cauzei la o altă instanță de judecată de același grad,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Avia Invest” împotriva Agenției Proprietății Publice, Autorității Aeronautice Civile, Agenției Servicii Publice și Întreprinderii de Stat „Aeroportul Internațional Chișinău” cu privire la anularea actelor administrative individuale defavorabile și obligarea emiterii actelor administrative individuale favorabile,

c o n s t a t ă:

La 02 mai 2023, SRL „Avia Invest” a depus cerere de chemare în judecată, în procedura contenciosului administrativ, împotriva Agenției Proprietății Publice, Autorității Aeronautice Civile, Agenției Servicii Publice și ÎS „Aeroportul Internațional Chișinău”, solicitând anularea notificării nr.09-05-1650 din 15 martie 2023 a Agenției Proprietății Publice despre inițierea imediată a procedurii de predare-primire benevolă de către SRL „Avia Invest” a activelor Aeroportului Internațional Chișinău, inclusiv, a terenului aferent acestora spre restituire către ÎS „Aeroportul Internațional Chișinău” și a deciziei de soluționare a cererii prealabile – scrisoarea nr.05-05-2133 din 03 aprilie 2023, ca fiind ilegale; anularea ordinului nr.60 din 24 martie 2023 a Agenției Proprietății Publice cu privire la instituirea Comisiei de predare-primire a activelor Aeroportului Internațional Chișinău și a terenului aferent acestuia; anularea ordinului nr.61 din 27 martie 2023 a Agenției Proprietății Publice cu privire la înlăturarea SRL „Avia Invest” de la gestiunea activelor Aeroportului Internațional Chișinău și demararea procedurii de transmitere unilaterală a activelor Aeroportului Internațional Chișinău și a terenului aferent acestuia către ÎS „Aeroportul Internațional Chișinău”, precum și a deciziei de soluționare a cererii prealabile – scrisoarea nr.05-052209 din 05 aprilie 2023, ca fiind ilegale; anularea deciziei/scrisorii nr.804 din 27 martie 2023 a Autorității Aeronautice Civile cu privire la pierderea, începând cu 28 martie 2023, ora 00:00, valabilității certificatului operatorului de aerodrom/aeroport eliberat SRL „Avia

Invest” la 07 august 2020, valabil până la 10 august 2024, precum și a deciziei de soluționare a cererii prealabile – scrisoarea nr.932 din 06 aprilie 2023 și nr.992 din 12 aprilie 2023, ca fiind ilegale; obligarea Agenției Servicii Publice, Departamentul Cadastru la următoarele acțiuni: să mențină/repună în subcapitolul III din Registrul bunurilor imobile, mențiunile privind grevarea drepturilor patrimoniale ale SRL „Avia Invest” cu tipul grevării „concesiune”, temeiul „contract de concesiune nr.4/03 din 30 august 2013 și Actul de predare-primire a activelor ÎS „Aeroportul Internațional Chișinău”, în privința tuturor activelor imobile ale Aeroportului Internațional Chișinău, inclusiv, a terenului aferent acestora; obligarea ÎS „Aeroportul Internațional Chișinău” la următoarele inacțiuni: gestiunea/folosința/posesiunea activelor ce formează complexul patrimonial unic Aeroportul Internațional Chișinău; obligarea părților la tolerarea gestionării de către SRL „Avia Invest” (fără crearea obstacolelor) a activelor ce formează complexul patrimonial unic Aeroportul Internațional Chișinău, transmise în concesiune în baza contractului nr.4/03 din 30 august 2013; obligarea Autorității Aeronautice Civile la următoarele acțiuni: recunoașterea valabilității certificatului operatorului de aerodrom/aeroport eliberat SRL „Avia Invest” la 07 august 2020, valabil până la 10 august 2021 și suspendarea executării notificării nr.09-05-1650 din 15 martie 2023, ordinului nr.60 din 24 martie 2023 și a ordinului nr.61 din 27 martie 2023 emise de Agenția Proprietății Publice și a deciziei/scrisorii nr.804 din 27 martie 2023 a Autorității Aeronautice Civile, până la judecarea în fond a cauzei.

Prin încheierea din 30 mai 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a fost respinsă cererea depusă de SRL „Avia Invest” cu privire la suspendarea executării notificării nr.09-05-1650 din 15 martie 2023, ordinului nr.60 din 24 martie 2023 și a ordinului nr.61 din 27 martie 2023 emise de Agenția Proprietății Publice și a deciziei/scrisorii nr.804 din 27 martie 2023 a Autorității Aeronautice Civile.

La 12 iunie 2023, SRL „Avia Invest”, prin intermediul reprezentantului său împuternicit Irina Doncenco, a depus recurs împotriva încheierii din 30 mai 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, solicitând admiterea recursului și anularea încheierii primei instanțe, cu emiterea unei încheieri noi de admitere a cererii sale cu privire la suspendarea executării notificării nr.09-05-1650 din 15 martie 2023, ordinului nr.60 din 24 martie 2023 și a ordinului nr.61 din 27 martie 2023 emise de Agenția Proprietății Publice și a deciziei/scrisorii nr.804 din 27 martie 2023 a Autorității Aeronautice Civile, până la judecarea în fond a cauzei.

Potrivit fișei de repartizare a dosarului, prezenta cauza a fost distribuită, în mod aleatoriu, prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor, spre examinarea în ordine de recurs, judecătorului raportor, Grigore Dașchevici, care potrivit fișei și dispoziției nr.21 din 05 iunie 2023 a președintelui interimar al Curții de Apel Chișinău, face parte din completul de judecată nr.2, specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ, în următoarea componență: Mîra Ghenadie (președinte, judecător), Bostan Angela și Dașchevici Grigore (judecători) (f.d.161-162, vol.II).

La 05 iulie 2023, SRL „Avia Invest”, prin intermediul reprezentantului său împuternicit Irina Doncenco, a depus cerere, solicitând în temeiul art.198 alin.(3) lit.a) din Codul administrativ, strămutarea prezentei cauze la o altă instanță de judecată egală în grad pentru examinarea recursului său.

Drept motiv de strămutare a cauzei la o altă instanță de judecată egală în grad, SRL „Avia Invest” a invocat faptul că are îndoieli referitor la imparțialitatea și obiectivitatea întregului corp judecătoresc din cadrul Curții de Apel Chișinău. Suspiciunile sale sunt generate de aparențe de lipsă de independență a tuturor judecătorilor instanței date de judecată, ceea ce duce inevitabil la prejudicierea ireversibilă a imaginii de instanță independentă la soluționarea acestei cauze. Or, potrivit jurisprudenței CEDO, independența pornește de la încrederea pe care instanțele unei societăți democratice trebuie să o inspire justițiabililor, astfel ca un „observator obiectiv” nu ar identifica o sursă de îngrijorare în circumstanțele cauzei.

SRL „Avia Invest” consideră că la examinare prezentei cauzei în ordine de recurs există suspiciuni de imparțialitate colectivă a judecătorilor Curții de Apel Chișinău, din care motive solicită strămutarea cauzei de la Curtea de Apel Chișinău la o altă instanță egală în grad.

Studiind materialele dosarului, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea privind strămutarea cauzei spre examinare la o altă instanță de judecată egală în grad urmează a fi respinsă, din motivele ce succed.

Conform art.189 alin.(1) din Codul administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

În conformitate cu art.191 alin.(4) din Codul administrativ, curțile de apel soluționează și cererile de apel împotriva hotărârilor și recursurile împotriva încheierilor emise de judecătorii.

Din dispozițiile art.192 alin.(1) din Codul administrativ rezultă că, pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ la curțile de apel și la Curtea Supremă de Justiție se instituie complete și/sau colegii specializate de judecători.

Reieșind din prevederile art.193 alin.(2) din Codul administrativ, curțile de apel, atât ca instanță de fond, cât și ca instanță de apel sau recurs, soluționează acțiunile în contencios administrativ în complete formate din 3 judecători.

Totodată, conform art.35 din Legea nr.514 din 06 iulie 1995 privind organizarea judecătorească, fiecare curte de apel își exercită competența într-o circumscripție care cuprinde mai multe judecătorii. Curțile de apel, judecătoriile din circumscripția lor, localitatea lor de reședință sunt prevăzute la anexa nr. 3.

Din anexa nr.3 la Legea nr.514/1995, reiese că, circumscripția, în care își exercită competența Curtea de Apel Chișinău, include judecătoriile: Chișinău, Orhei, Strășeni, Criuleni, Hîncești, Anenii Noi, Căușeni, Ungheni.

După cum rezultă din actele cauzei, la 12 iunie 2023, SRL „Avia Invest” a depus la Curtea de Apel Chișinău recurs împotriva încheierii din 30 mai 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, care se află în raza de activitate a Curții de Apel Chișinău.

Conform art.198 alin.(1) din Codul administrativ, acțiunea în contencios administrativ reținută spre examinare de către o instanță de judecată cu respectarea normelor de competență se soluționează de către aceasta în fond, inclusiv în cazul devenirii ei ulterioare de competența unei alte instanțe.

La rândul său, dispozițiile alin.(3) al art.198 din Codul administrativ statuează că, instanța ierarhic superioară decide, printr-o încheiere nesusceptibilă de recurs, strămutarea acțiunii în contencios administrativ la o altă instanță de judecată dacă instanța competentă nu poate adopta o hotărâre: a) când, din motivul recuzării sau abținerii unui sau mai multor judecători ori din alte motive întemeiate, substituirea judecătorilor devine imposibilă; b) când, din cauza unor circumstanțe excepționale, nu poate funcționa o perioadă îndelungată.

Astfel, legiuitorul expres și imperativ a reglementat cazurile când poate fi dispusă strămutarea acțiunii în contencios administrativ de la instanța în a cărei competență este dată prin lege, la o altă instanță de același grad, și anume: când, din motivul recuzării sau abținerii unui sau mai multor judecători ori din alte motive întemeiate, substituirea judecătorilor devine imposibilă, precum și, când, din cauza unor circumstanțe excepționale, nu poate funcționa o perioadă îndelungată. Alte situații de strămutare a cauzei de contencios administrativ, în Codul administrativ nu sunt prevăzute. Or, procedura acțiunii în contencios administrativ se desfășoară în strictă conformitate cu prevederile prezentului cod, cu anumite excepții, care la cazul speței nu se regăsesc.

La caz, motivul de strămutare a cauzei (suspiciuni de imparțialitate colectivă a judecătorilor Curții de Apel Chișinău) invocat de către SRL „Avia Invest”, este declarativ. Or, Curtea Supremă de Justiție nu este îndreptățită să strămute o cauză de contencios administrativ de la instanța în a cărei competență este dată prin lege, din suspiciuni de imparțialitate, întrucât o asemenea practică ar fi de natură să învingă principiul imutabilității competenței jurisdicționale și teritoriale.

De altfel, din sensul logico-juridic al art.198 alin.(3) din Codul administrativ, rezultă că, instanța ierarhic superioară decide strămutarea cauzei în contencios administrativ la o altă instanță de judecată *dacă instanța competentă nu poate adopta o hotărâre* (din motivul intervenirii unor circumstanțe întemeiate cum ar fi recuzarea sau abținerea unui sau mai multor judecători ori din alte motive întemeiate), *când substituirea judecătorilor devine imposibilă*, adică a devenit imposibilă formarea în cadrul instanței date de judecată a completelor specializate de judecători.

În condițiile speței, nu s-au stabilit circumstanțe întemeiate, după cum sugerează prevederile art.198 alin.(3) din Codul administrativ, care fac *imposibilă* substituirea judecătorilor și formarea în cadrul Curții de Apel Chișinău a completelor specializate de judecători care să soluționeze, în ordine de recurs, respectiva cauza în contencios administrativ.

Mai mult, aplicarea acestor temeuri nu poate fi modelată ca un mijloc flexibil din partea participanților la proces, de dezinvestire a instanței judecătorești și/sau a judecătorului competent pentru examinarea acțiunii în

contencios administrativ, fapt ce ar putea genera judecarea cauzei de către un tribunal ilegal constituit.

Distinct, potrivit art.37 din Codul administrativ, la înfăptuirea controlului judecătoresc asupra activității administrative, instanțele de judecată competente și judecătorii competenți sunt independenți și se supun numai legii. Orice imixtiune în activitatea de judecată este inadmisibilă și atrage răspunderea prevăzută de lege.

Totodată, conform art.1 alin.(1)-(4) din Legea nr.544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, puterea judecătorească se exercită numai prin instanță judecătorească în persoana judecătorului, unicul purtător al acestei puteri. Judecătorul este persoana investită constituțional cu atribuții de înfăptuire a justiției, pe care le execută în baza legii. Judecătorii instanțelor judecătorești sunt independenți, imparțiali și inamovibili și se supun numai legii. Judecătorii iau decizii în mod independent și imparțial și acționează fără niciun fel de restricții, influențe, presiuni, amenințări sau intervenții, directe sau indirecte, din partea oricărei autorități, inclusiv judiciare. Organizarea ierarhică a jurisdicțiilor nu poate aduce atingere independenței individuale a judecătorului.

Potrivit Codului de Conduită Judiciară de la Bangalore 2001, (adoptat de Grupul Judiciar pentru Întărirea Integrității Justiției, revizuit la Masa Rotundă a Președinților Curților Supreme ținută la Palatul Păcii, Haga, 25-26 noiembrie 2002), prin independența judecătorului - se înțelege inclusiv independența individuală și instituțională, care presupune printre altele că judecătorii sunt independenți unii față de ceilalți. Nici o organizare ierarhică a justiției și nici o diferență de grad sau rang nu poate afecta în vreun mod dreptul unui judecător de a pronunța hotărâri în mod liber, fără a fi influențat de considerații sau influențe extrinseci. Judecătorul trebuie să își exercite funcția judiciară în mod independent, pe baza propriei aprecieri a faptelor și în concordanță cu spiritul legii, fără influențe externe, sugestii, presiuni, amenințări și fără vreun amestec, direct sau indirect, indiferent de la cine ar proveni și sub ce motiv.

La acest capitol urmează a se reitera și opinia Comisiei de la Veneția, expusă în *Amicus Curiae* pentru Curtea Constituțională privind răspunderea penală a judecătorilor, adoptată la cea de-a 110-a Sesiune Plenară (Veneția, 10-11 martie 2017), prin care s-a accentuat că, un judecător este liber să își expună opinia, să stabilească faptele și să aplice legea în toate problemele conform propriei sale convingeri și nu este obligat să se justifice în fața nimănui, nici chiar în fața altor judecători și/sau președintele instanței, pentru modul în care a înțeles legea și a stabilit faptele.

Astfel, în vederea asigurării dreptului participanților la proces la o instanță de judecată imparțială în materia acțiunilor în contencios administrativ, garantat de art.6§1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, legiuitorul a prevăzut la art.202 din Codul administrativ dreptul participanților la proces de a înainta cerere de recuzare în baza temeiurilor prevăzute la art.49 și 50 din același Cod. Or, după cum s-a reiterat supra, numai în situația când din motivul recuzării sau abținerii mai multor judecători ai Curții de Apel Chișinău, substituirea judecătorilor ar deveni imposibilă, instanța

ierarhic superioară ar avea dreptul să strămute prezenta cauză la o altă instanță egală în grad, situație ce în prezenta speță nu se atestă.

Din considerentul că un prim aspect al procesului echitabil este înfăptuirea justiției de către „un tribunal investit de lege”, adică în primul rând având competență clar stabilită de legea națională, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a respinge cererea depusă de SRL „Avia Invest cu privire la strămutarea cauzei la o altă instanță de același grad.

În conformitate cu art.198 alin.(3) și art.230 din Codul administrativ, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se respinge cererea depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Avia Invest” cu privire la strămutarea cauzei la o altă instanță de judecată de același grad, în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Avia Invest” împotriva Agenției Proprietății Publice, Autorității Aeronautice Civile, Agenției Servicii Publice și Întreprinderii de Stat „Aeroportul Internațional Chișinău” cu privire la anularea actelor administrative individuale defavorabile și obligarea emiterii actelor administrative individuale favorabile.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Aliona Miron

judecători

Mariana Pitic

Ion Malanciuc